

FOREBYGGING OG HÅNTERING AV RADIKALISERING OG VOLDELIG EKSTREMISME I KRIMINALOMSORGEN

1. Innledning

Målgruppen for disse retningslinjene er innsatte og domfelte som gjennomfører varetekt eller dom i fengsel eller i samfunnet som er fengslet eller domfelt for terrorhandlinger eller terrorrelaterte handlinger, samt innsatte og domfelte som er vurdert som sårbare for radikaliseringsprosesser som kan føre til voldelige handlinger. Målgruppen kan også omfatte innsatte og domfelte som er fengslet eller domfelt for hatefulle ytringer eller handlinger, samt rasistisk motivert kriminalitet.

Det avgjørende er hvorvidt den innsatte eller domfelte er sårbar for radikalisering og rekruttering til voldelig ekstremisme.

Målgruppen er en sammensatt gruppe. Enkelte opplever utenforskap og søker anerkjennelsen og fellesskapet de ekstreme miljøene kan representere, mens andre kan være ressurssterke personer drevet av sterke ideologiske overbevisninger. Kriminalomsorgen må ha beredskap for å håndtere dem alle.

Det er liten grunn til å tro at den enkeltes ekstremisme eller risikoen for bruk av voldelige midler vil avta som en konsekvens av fengsling eller straffegjennomføring i seg selv. Det er imidlertid grunn til å tro at en tilrettelegging av straffegjennomføringen kan redusere risikoen for kriminelle handlinger. I likhet med det dynamiske sikkerhetsarbeidet som utføres ellers i kriminalomsorgen er det viktig å styrke den enkeltes tilknytning til samfunnet, bygge og forsterke holdninger som kan bidra til en kriminalitetsfri tilværelse.

Fengslingen i seg selv kan være det som danner grunnlaget for ekstremisme og som starter en radikaliseringsprosess. Mangel på opplevelse av tilhørighet og utenforskap er tilstede for mange som gjennomfører straff. Frihetsberøvelsen og kontrolltiltakene under en straffegjennomføring kan bli en forsterkende faktor. For noen vil ekstreme ideologier kunne fylle behov og oppfattes som en løsning.

Det er samtidig viktig å være klar over at ekstrem retorikk også kan være begrenset til å være et uttrykk for motstand mot autoriteter og være en motmaktstrategi, uten at dette innebærer radikalisering. Slike uttrykk kan også være en overlevelsesstrategi som sikrer en allianse med andre innsatte og domfelte.

Våre viktigste virkemidler er dynamisk sikkerhet og en human straffegjennomføring sammenholdt med målsettingen om en hensiktsmessig rehabilitering og reintegrering. Hvordan vi innretter vår virksomhet og, hvordan den enkelte tjenestemann opptrer i møte med innsatte og domfelte kan være avgjørende for hvorvidt vi lykkes.

Kriminalomsorgen har en viktig rolle i å forebygge og avdekke ekstremisme og radikaliseringsproblemer som kan lede til voldelig ekstremisme. Den viktigste faktoren for å forhindre dette er det daglige arbeidet som gjøres i enhetene. Det er samtidig overfor denne målgruppen nødvendig å foreta grundige sikkerhetsvurderinger. Progresjonsrettede tiltak må avveies mot sikkerhetsmessige behov, og samfunnets behov for trygghet skal alltid vektlegges tyngst.

For ytterligere kunnskap om fenomenet radikaliseringsproblemer og voldelig ekstremisme, vises det til håndboken om dette tema¹.

Retningslinjene gjelder for alle personer som er underlagt kriminalomsorgens ansvar herunder innsatte i varetekt, domfelte i fengsel, domfelte som gjennomfører straff i samfunnet mv. Retningslinjene vil imidlertid i det videre benytte betegnelsen domfelte om alle personer underlagt kriminalomsorgens ansvar.

2. Organisering av arbeidet

Kriminalomsorgen skal ha en radikaliseringskontrakt i alle lokale enheter og radikaliseringskoordinator i hver region. Kontaktene og koordinatorene skal ha et særskilt ansvar for å koordinere arbeidet, bidra med kunnskap og kompetanse i håndteringen og ha samarbeid på tvers av enhetene i kriminalomsorgen og med samarbeidende etater.

Tydeliggjøringen av oppgavene til koordinatorene og kontaktene er gjort med den hensikt å skape likhet i organiseringen slik at samarbeidet mellom enhetene er enklere og at vi er en forutsigbar samarbeidspartner for andre etater.

Regiondirektøren ansvar for å utpeke en radikaliseringskoordinator og enhetsleder har ansvar for at det er utpekt radikaliseringskontakt.

Det skal foreligge en oversikt over alle radikaliseringskoordinatorer og radikaliseringskontakter. Oversikten er tilgjengelig for enhetene i KIKS under fanen «*Straffegjennomføring*». Regional radikaliseringskoordinator har ansvar for å ajourføre oversikten for enheter innen egen region og oversende KDI ved endringer.

Sentrale oppgaver for radikaliseringskoordinator vil være:

- å være regionens kontaktperson i saker knyttet til radikaliseringsproblemer og voldelig ekstremisme
- å gi veiledning og følge opp lokale radikaliseringskontakter
- bistå i etableringen og gjennomføringen av samarbeidsmøter med politi og PST for enhetene innen regionen
- å rapportere til KDI i henhold til den enhver tid gjeldende rapporteringsrutine

Sentrale oppgaver for radikaliseringskontakten vil være:

- å være enhetens kontaktperson i saker knyttet til radikaliseringsproblemer og voldelig ekstremisme
- å gi informasjon, råd og veiledning i saker knyttet til fagområde
- å gjennomføre opplæring i egen enhet
- å delta i vurderingsarbeidet og utarbeidelse av tiltak i enkelt sak og når det utvikles praksis og rutiner i enheten

---

¹ Radikaliseringsproblemer og voldelig ekstremisme - Håndbok for ansatte i kriminalomsorgen med særskilt fokus på håndtering i fengsel KRUS. November 2016

- å initiere og koordinere utarbeidelse av oppfølgingsplan og oppfølgingsmøter,
- å utveksle informasjon med øvrige enheter i kriminalomsorgen
- å gjennomføre samarbeidsmøter med politi og PST
- å rapportere til regionalt nivå i henhold til enhver tids gjeldene rapporteringsrutine

Ved utvelgelse av radikaliseringskoordinatorer og –kontakter, må det tas hensyn til at koordinator/ kontakt skal:

- kunne bli autorisert for tilgang til Infoflyt-systemet og om nødvendig kunne sikkerhetsklareres
- ha en rolle/stilling i organisasjonen som innebærer tilgjengelighet for samarbeidsparter og deltakelse i fora der informasjon deles og videreformidles
- ha en rolle/stilling som deltaker i saksbehandlingen, enten som saksbehandler eller beslutningstaker
- være egnet til å holde undervisning for andre i enheten
- være kontaktperson for kontaktpersoner i andre enheter, politi, PST, region eller andre

3. Kunnskap og kompetanse

Enhetsleder er ansvarlig for at den enkelte enhet besitter nødvendig kompetanse på fagområdet. Tjenestemenn som arbeider med domfelte må gis opplæring slik at kan identifisere og håndtere domfelte i overenstemmelse med disse retningslinjene. Videre må tjenestemenn kjenne enhetens rutiner for håndtering av bekymring og kunne delta i vurdering av risiko og utarbeidelse av tiltak.

Regiondirektør og enhetsleder er ansvarlig for at radikaliseringskoordinator-/kontakt får tilbud om nødvendig opplæring og gis anledning til å delta i den opplæringen som tilbys i regi av Kriminalomsorgens høyskole og utdanningscenter (KRUS) og KDI.

KRUS har ansvar for at det gis opplæring på fengselsbetjentutdanningen om radikalisering og voldelig ekstremisme. KRUS har også ansvar for å tilby relevant etter- og videreutdanning, herunder kurs og konferanser knyttet til tematikken. Videre har KRUS ansvar for å på oppdrag fra KDI utarbeide opplæringsmateriell som kan benyttes av enhetene i deres opplæring.

KRUS skal bistå KDI med å utarbeide og gjennomføre opplæring av mentorer.

KRUS har ansvar for å i samarbeid med KDI utarbeide og gjennomføre opplæring av radikaliseringskoordinatorer og radikaliseringskontakter.

Dersom KRUS blir anmodet om å bidra i lokale eller regionale opplæringstiltak, skal dette skje i samarbeid med lokale og regionale radikaliseringskoordinatorer/ -kontakter og meldes til KDI.

4. Observasjon, kartlegging og dokumentasjon

Enhetsleder har ansvar for at det etableres lokale rutiner som sikrer at enheten nedtegner uttalelser, kartlegger atferd, motivasjon og utvikling med tanke på radikaliserings og voldelig ekstremisme. Kartleggingen må sees i sammenheng med informasjon som fremkommer av kjennelse, dom eller informasjon gitt av andre.

Observasjoner og eller informasjon som fremkommer skal dokumenteres skriftlig dersom det i seg selv eller som en del av et større bilde kan tyde på radikaliserings.

5. Vurdere og iverksette tiltak

Dersom det foreligger en bekymring, enten på bakgrunn av observasjoner eller gjennom dom, kjennelse eller informasjon fra andre, skal det iverksettes en undersøkelse knyttet til bekymringen.

Veiledning og forslag til mal for slik kartlegging finnes i KIKS under fanen «Straffegjennomføring».

Som en del av oppfølgingen av bekymringen skal det særskilt tas stilling til:

- Sikkerhetstiltak, herunder vurdering av enhet/sikkerhetsnivå for videre straffegjennomføring /varetekt og aktuelle kontrolltiltak
- Behovet for særlig rapportering og dokumentasjon
- Iverksettelse av endrings- og motivasjonsarbeid.
- Registrering i Infoflyt-systemet dersom det ikke er gjort

6. Bekymringsmelding og varsling

Dersom det foreligger informasjon som gir grunnlag for bekymring skal lokalt nivå sendes bekymringsmelding til politiet og PST. Regionalt nivå og KDI skal varsles med kopi av oversendelsen.

Bekymringsmeldingen skal inneholde:

- Årsak til bekymring
- Hvilke tiltak som er eller vurderes iverksatt
- Hvem som er varslet om bekymringen

7. Behandling informasjon og lagring av opplysninger

Som hovedregel skal dokumentasjon sendes og lagres på vanlig måte i domfeltes saksmappe i Doculive eller føres i KOMPIS.

Dersom den domfelte er registrert i Infoflyt-systemet skal informasjon behandles i samsvar med straffegjennomføringsloven kap. 1B om Infoflyt, jf. Infoflyt – Særskilt saksbehandlingsinstruks.

Dersom domfelte ikke er registrert i Infoflyt systemet, men det likevel anses nødvendig å behandle opplysningene i samsvar med reglene i straffegjennomføringsloven kap. 1B om Infoflyt, skal registrering besluttes før videre behandling av opplysningene. Det er KDI som

er ansvarlig for registrering i Infoflyt systemet. Dersom lokalt eller regionalt nivå mener det bør foretas slik registrering, skal det sendes anmodning til KDI om dette.

Dersom det er grunnlag for gradering av dokument, skal dette skje i samsvar med sikkerhetsloven og beskyttelsesinstruksen. Gradering skal vurderes uavhengig av registrering i Infoflyt systemet og det er enheten som utformer dokumentet som må ta stilling til gradering. Dersom dokument blir gradert, må enheten påse at den videre behandlingen av informasjonen skjer i samsvar med reglene i sikkerhetsloven og beskyttelsesinstruksen.

8. Informasjonsutveksling med andre enheter i kriminalomsorgen ved overføring eller løslatelse

I de tilfeller hvor domfelte overføres andre enheter i kriminalomsorgen herunder overføres til straffegjennomføring i samfunnet, har lokal radikaliseringskontakt et særskilt ansvar for å videreformidle informasjon til mottakende enhets radikaliseringskontakt.

Informasjonsutvekslingen har til hensikt å sikre at det er kontinuitet i oppfølgingen, både med tanke på iverksatte sikkerhetstiltak men også tiltak knyttet til tilbakeføring. Kontakten bør etableres før en eventuell overføring eller løslatelse besluttes og gjennomføres.

9. Samarbeid med mentorordningen

Dersom det etableres et mentorforløp, er lokal radikaliseringskontakt ansvarlig for at det utarbeides rutiner for gjennomføring av mentorbesøk som distribueres til de som har behov i enheten. Rutinen bør inneholde:

- Navn og kontaktinformasjon til mentor
- Avtaler rundt besøk, herunder hyppighet, bestilling, gjennomføring, rom mv
- Avklaringer rundt mentors mulighet til å medbringe bøker, blader, effekter mv
- Andre forhold som kan ha betydning for både mentor sitt arbeidsforhold og enheten

Det er lokal radikaliseringskontakt som er kontaktpersonen for mentor og mentorordningen med mindre det særskilt avtales noe annet.

10. Fremtidsplan

I likhet med domfelte for øvrig, skal også domfelte som er siktet eller dømt for terrorrelaterte handlinger, domfelte det er bekymringer rundt og domfelte som er vurdert som særlig sårbare for ekstreme ideologier, tilbys en realistisk fremtidsplan i tillegg til særskilt oppfølgingsplan, jf. pkt 11 under.

Fremtidsplanen vil danne utgangspunkt for utarbeidelse av oppfølgingsplan, men det er viktig at disse planene holdes adskilt.

11. Oppfølgingsplan

Utarbeidelse av oppfølgingsplanen skal bidra til å kvalitetssikre at kriminalomsorgen kartlegger og vurderer risiko og sårbarhetsfaktorer. Planen skal videre sikre at det blir iverksatt nødvendige tiltak under straffegjennomføringen og at løslatelse skjer forsvarlig. Planen skal også sikre samhandling med politi, PST og andre relevante samarbeidspartnere. Planen sikrer videre notoritet ved dokumentasjon av vurderinger og tiltak som er gjort.

Oppfølgingsplanen skal endelig ivareta behovet for at informasjon om og rundt domfelte blir kommunisert til de som har behov, samt avklare arbeidsfordeling der det er nødvendig eksempler på slik informasjon kan være utganger, progresjon mv.

Radikaliseringskontakten skal initiere og koordinere arbeidet med oppfølgingsplan. I arbeidet med å utarbeide planen, må radikaliseringskontakten involvere de som har kjennskap til den domfelte og som har ansvar for oppfølgingen av den enkelte. De som deltar i arbeidet må gis tilstrekkelig opplæring i håndtering av informasjon gitt i møtene.

Enhetsleder er ansvarlig for at det utarbeides oppfølgingsplan og planens innhold.

Ved etablering av oppfølgingsplan skal særskilt mal benyttes. Malen er tilgjengelig i KIKS, under fanen «Straffegjennomføring».

Utarbeidelse av planen skal skje uten den varetaktsinnsattes/ domfeltes medvirkning.

Ferdig utarbeidet oppfølgingsplan skal særskilt vurderes med tanke på behandling av personopplysninger og gradering jf. straffegjennomføringsloven kap. 1B om Infoflyt-systemet, jf. rundskriv Infoflyt – Særskilt saksbehandlingsinstruks, alternativt beskyttelsesinstruksen § 4, om innholdet i dokumentet tilsier dette. En ev. anmodning om innsyn i oppfølgingsplanen fra domfelte eller andre behandles som en ordinær innsynsbegjæring etter regler om innsyn.

Regionalt nivå og KDI skal ha kopi av oppfølgingsplan og fortløpende holdes orientert om eventuelle endringer.

Dersom Kriminalomsorgen opplever utfordringer i samarbeidet med andre etater, henstilles det til at dette omgående innmeldes tjenestevei til KDI. Tilsvarende bes det om at samarbeidende etater gir melding til KDI om det skulle være utfordringer i samarbeidet med kriminalomsorgen.

12. Koordineringsmøter

Som en del av arbeidet med å utarbeide oppfølgingsplanen skal det avholdes koordineringsmøter. Som hovedregel gjennomføres møtene flere ganger i løpet av gjennomføringstiden, og i følgende faser av gjennomføringen vil de være særlig viktige:

- **Oppstartsmøte.** Det skal avholdes møte ved innkomst eller i starten av straffegjennomføringen for å etablere samarbeidet. Dersom bekymringen oppstår under gjennomføring skal det innkalles til møte så tidlig som mulig etter at bekymringen oppstår. I møtene deltar ansatte fra kriminalomsorgen som arbeider med den domfelte, politiet og PST.
- **Oppfølgingsmøte i regi av fengselet.** Det skal avholdes møter underveis i gjennomføringen som en oppfølging av samarbeidet. Det vil være særlig aktuelt å ha møter dersom det skjer store endringer eller hendelser under gjennomføringen som medfører behov for nye tiltak. Det vil videre være nødvendig med møter dersom den domfelte flytter til andre enheter under gjennomføringen. I møtene deltar ansatte fra kriminalomsorgen som arbeider med den domfelte, politiet og PST og ellers relevante samarbeidspartnere vurdert i den enkelte sak.
- **Løslatelsesmøte.** Når det nærmer seg løslatelse eller overføring til straffegjennomføring i samfunnet skal det avholdes møte hvor agendaen særlig har

fokus på tiltak i forbindelse med løslatelsen eller gjennomføringen og samarbeidet med andre etater og kommunen. I møtene deltar ansatte fra kriminalomsorgen som arbeider med den domfelte, politiet og PST og ellers relevante samarbeidspartnere vurdert i den enkelte sak. Friomsorgskontorene vil ha en særlig viktig rolle i dette møte og bør involveres så tidlig som mulig.

- Oppfølgingsmøte i regi av friomsorgskontorene. Dersom den domfelte er prøveløslatt med møteplikt eller overført til annen straffegjennomføring i samfunnet vil det være aktuelt å og avholde ved friomsorgskontorene. I møtene deltar ansatte fra kriminalomsorgen som arbeider med den domfelte, politiet og PST og ellers relevante samarbeidspartnere vurdert i den enkelte sak.

13. Mentorordningen

13.1 Målsetting

Målsetningen med mentorordningen at den domfelte gjennom dialog med mentor kan oppleve personlig vekst og utvikling, og gjennom det forebygge ny kriminalitet eller hindre en utvikling hvor kriminalitet kan bli resultatet.

Mentorene representerer det sivile samfunnet og skal være samtalepartnere som forankret i samfunnets verdier skal støtte domfelte.

Mentorordningen baseres på frivillighet. Enhetene har ansvar for å informere, oppfordre og oppmuntre alle domfelte som befinner seg i målgruppen til å ta del i mentorordningen.

Som et nasjonalt tiltak har KDI det operative ansvaret for mentorordningen.

13.2 Rekruttering av mentorer og inngåelse av kontrakt

KDI har hovedansvar for rekrutteringen av mentorene og initierer og organiserer rekrutteringsprosessen med bistand fra regionene og eller lokalt nivå.

I utvelgelsen skal det foretas en egnethetsvurdering knyttet til det særskilte oppdrag. Mentorer må kunne fremlegge uttømmende politiattest.

Mentorene jobber på oppdrag og inngår oppdragsavtale med KDI i hvert enkelt tilfelle.

13.3 Saksgang og beslutning om tilbud om mentorforløp

I samsvar med punkt 6 skal regionalt nivå og KDI motta kopi av bekymringsmelding fra enheten. Etter mottatt bekymringsmelding vurderer KDI om det skal tilbys mentorforløp.

Uavhengig av om det er innrapportert en bekymring, kan KDI tilby mentorforløp i samarbeid med lokalt og regionalt nivå med bakgrunn i lovbruddskategori, siktelse eller annen informasjon.

Dersom KDI kommer til at den domfelte ikke er i målgruppen eller kan nyttiggjøre seg av tilbudet, vil det gis en skriftlig tilbakemelding om dette. I slike tilfeller må enheten vurdere andre egnede tiltak.

13.4 Oppstart og gjennomføring av mentorforløp

Dersom det er vurdert som aktuelt å tilby mentorforløp vil det iverksettes forundersøkelser i form av samtaler med den domfelte og samtaler med enheten. KDI har ansvar for å initiere og organisere dette i samråd med regional radikaliseringskoordinator og lokal radikaliseringskontakt.

Når det er besluttet å tilby mentorforløp og den domfelte er positiv til dette, skal KDI utarbeide en plan for gjennomføringen. Planen skal inneholde oppmøtested, hyppighet og frekvens på samtalene, samtalenes fokusområder. Planen lagres i doculive på domfeltes mappe.

Underveis i mentorforløpet skal det gjennomføres samarbeidsmøter mellom KDI og enheten. Målsettingen med møtene er å avklare praktiske forhold og å utveksle informasjon som er nødvendig for begge parter med tanke på ivaretagelse av ansvar og oppgaver.

13.5 Rammene for mentoreringen

Mentor har varslingsplikt dersom det foreligger informasjon om begått eller planlagt fremtidig alvorlig kriminalitet og når det er fare for liv og helse. Varslingen skal skje til KDI ved ansvarlig for Mentorordningen.

Mentor har underskrevet erklæring om taushetsplikt om forhold som vedkommende i forbindelse med tjenesten får kjennskap til av betydning for sikkerheten i fengslene og i forbindelse med gjennomføringen av straff utenfor fengslene.

Mentor skal ikke opptre som fullmektig for domfelte under straffegjennomføringen. Mentorene skal gjøre den domfelte oppmerksom på dette.

Praktiske forhold knyttet til gjennomføring av samtaler avtales mellom mentor og enhet slik som for eksempel avtaler rundt gjennomføring av besøk.

Mentorene skal skriftlig dokumentere sitt arbeid ved bl.a. å oppgi sted, dato og samtals varighet. Dersom det er forhold mentor må avklare med oppdragsgiver, skal dette avklares i dialog med mentorordningen, tilsvarende dersom det er forhold mentor mener gir grunn for bekymring eller det i samtalene har fremkommet opplysninger mentor har opplysningsplikt om. Samtalene mellom mentor og mentorerte er av fortrolig art. Det er kun mentor og KDI ved Mentorordningen som skal ha tilgang til den skriftlige dokumentasjonen.

13.6 Avslutning av mentorforløp

Siden deltakelse i Mentorordningen er frivillig kan domfelte avslutte etter eget ønske når som helst under forløpet. KDI vil da skriftlig bekrefte at avtalen opphører. Tilsvarende kan KDI også beslutte å avslutte et mentorforløp.

Dersom lokalt eller regionalt nivå har informasjon eller innsigelser som kan ha betydning for en beslutning om gjennomføring av mentorforløp skal dette meldes KDI.

13.7 Eksternt samarbeid - Overlapping av mentorforløp til kommunen

Som en del av planlegging av løslatelsen eller avslutning av straffegjennomføringen, må ansvarlig kommune kontaktes i forbindelse med eventuell videreføring av mentorforløp.

KDI har ansvaret for å etablere kontakt og initiere samarbeid med kommuner og andre som kan bidra til å gi mentorforløpet den nødvendige kontinuitet når det anses som formålstjenlig også etter at soningsforløpet er avsluttet. I de sakene det anses hensiktsmessig kan det avtales at ansvaret for kontakten overføres til radikaliseringskontakt eller andre som er involvert i arbeidet med oppfølgingsplan.

13.8 Mentorordningens rolle i en eventuell oppfølgingsplan

I arbeidet med oppfølgingsplan er det KDI som møter som representant for mentorordningen. Rollen til mentor skal være fri og uavhengig og den skal ikke identifiseres med kriminalomsorgens myndighetsutøvelse. Tilsvarende gjelder for ansvarsgruppemøter eller andre møter hvor formålet med møtet knytter seg til informasjonsutveksling, planlegging eller beslutning relatert til straffegjennomføringen.

13.9 Oppfølging av mentor

KDI har ansvar for oppfølging av mentorene. Kriminalomsorgens interne rutiner for oppfølging ved vold og trusler hendelser gjelder tilsvarende for mentor som for øvrige ansatte, med de begrensninger som følger av at mentor arbeider på oppdrag og ikke er tilsatt i kriminalomsorgen.

13.10 Vektlegging av gjennomføring av mentorforløp i saksbehandlingen

Samtaler med mentor er frivillig for domfelte. Om varetekt domfelte ikke ønsker å benytte seg av tilbud om mentor eller ikke ønsker videreføre et samarbeid med mentor, skal dette ikke vektlegges i saksbehandlingen av saker knyttet til den domfelte.

Hensynet til tiltakets formål og frivilligheten som tiltaket bygger, på forutsetter en tydelig skille mellom deltakelse i mentorordningen og de vurderingene som gjøres i saksbehandlingen.

14. Organisasjonsanalyse

Straffegjennomføringen kan i seg selv være en faktor som bidrar til radikaliseringsprosessen gjennom å ytterligere forsterke avstanden mellom normalsamfunnet og de ekstremistiske grupperingene og/eller være en møteplass og arena for rekruttering.

Enhetsleder har ansvar for at det jevnlig foretas analyser av egen virksomhet med tanke på faktorer som kan bidra til å forsterke slike negative faktorer og utarbeide tiltak som avhjelper og motvirker dette.